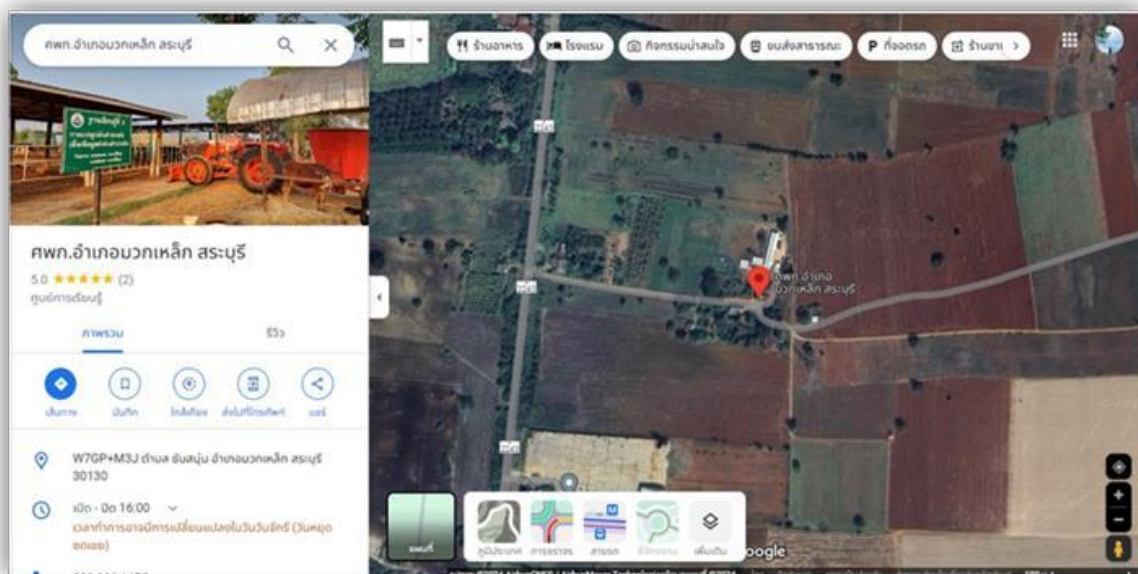

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสมพร อาภาศิริกุล
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๔๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลซับสนุ่น อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ๑๘๒๒๐
โทรศัพท์ ๐๘๙-๙๐๐ ๑๔๗๕ Facebook Aumporn Arpasirikul Line SOMPORN
เกิดปี พ.ศ. ๒๕๐๔
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา อนุปริญญา
สถาบันการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
คณะ/สาขาวิชา อิเลคทรอนิกส์
๖. อาชีพปัจจุบัน
 - ☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
 - ☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒,๙๖๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก มันสำปะหลัง

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงมันสำปะหลังอินทรีย์

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังด้วยระบบน้ำหยด

วิทยากร นายสมพร อาภาศิริกุล ถ่ายทอดความรู้เรื่อง การเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังด้วยเทคโนโลยีการใช้น้ำหยด เพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังจาก ๓,๕๐๐ กก./ไร่ เป็น ๘,๐๐๐ กก./ไร่ และเป็นแปลงสาธิตการปลูกถั่วพรางระหว่างร่องมันสำปะหลัง เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดินและสามารถคุมวัชพืชได้ สามารถเพิ่มผลผลิตเป็น ๑๑,๐๐๐ กก./ไร่

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การลดต้นทุนเลี้ยงโคนมด้วยมันสำปะหลัง

วิทยากร นายสมพร อาภาศิริกุล ถ่ายทอดความรู้เรื่อง การแปรรูปมันสำปะหลังเป็นมันสำปะหลังหมักใช้แทนอาหารข้นในโคนม ลดต้นทุนค่าอาหารข้นได้ร้อยละ ๖๐ และจำหน่ายให้เครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอินทรีย์ ๕.๕๐ บาท/กก.

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

วิทยากร นายบุญเลิศ งอกโพธิ์ นายณรงค์ กิ่งแก้ว ถ่ายทอดความรู้เรื่อง การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตพืช ใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีในการผลิตมันสำปะหลังอินทรีย์ จัดตั้งเป็นธนาคารน้ำหมักชีวภาพจากน้ำนม และบริการตรวจวิเคราะห์ดิน

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การเพิ่มมูลค่าสินค้า

วิทยากร นายสมพร อาภาศิริกุล ถ่ายทอดความรู้เรื่อง การนำ BCG Model มาใช้ในมันสำปะหลัง โดยใช้ประโยชน์จากทุกส่วนของมันสำปะหลัง เพื่อลดต้นทุน สร้างรายได้ให้ชุมชน

- ใบ นำไปเป็นอาหารสัตว์
- ลำต้น ใช้เป็นท่อนพันธุ์
- เหง้า เฝ้าถ่าน

ทำการเกษตรอย่างยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐกิจพอเพียง

วิทยากร นายสมพร อาภาศิริกุล นางอัมพร อาภาศิริกุล ถ่ายทอดความรู้เรื่อง การทำบัญชีต้นทุนอาชีพ การทำบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน มีสื่อการสอนที่เข้าใจง่าย คือ “โอ่งพอเพียง” และสามารถเรียนรู้ได้รอบ ศพก. เช่น การปลูกผักอินทรีย์ การเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ การแปรรูปผลผลิตจากอ้อยคั้นน้ำ การทำไอศกรีม พุดดิ้งจากนมโคอินทรีย์ การทำน้ำมัลเบอร์รี่ เป็นต้น

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑.๑ การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง

๔.๑.๒ การยกระดับสินค้าเกษตร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๒.๑ หลักสูตรการเรียนรู้ด้านทฤษฎีใหม่ เป็นหลักสูตรบังคับ โดยการส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการพื้นที่ในกิจกรรมการเกษตร เน้นการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓.๑ การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง และข้อมูลการบริหารจัดการกลุ่ม และการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมานจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

๔.๔.๑ หลักสูตร : การผลิตมันสำปะหลังคุณภาพสูงตามแนวทาง BCG และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่า

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตมันสำปะหลังคุณภาพสูงที่สอดคล้องกับหลัก BCG Model (Bio-Circular-Green Economy)

๒. เพื่อส่งเสริมการจัดการผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสามารถแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิตมันสำปะหลังได้

๓. เพื่อยกระดับเกษตรกรสู่ Smart Farmer และเตรียมความพร้อมสู่ระบบตลาดคาร์บอนเครดิต (Carbon Credit) จากภาคการเกษตร

๔. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็น “เกษตรกรต้นแบบ” ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่อยอดในชุมชน

เนื้อหาหลักสูตร แบ่งออกเป็น ๔ หมวดหลัก ดังนี้:

๑. ความรู้ด้านการผลิตมันสำปะหลังคุณภาพสูง
 - การคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ (เช่น ระยอง ๗๒, ระยอง ๑๓)
 - การเตรียมดิน ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ และไกลบปุ๋ยพืชสด
 - การวางแผนการปลูกและการดูแลรักษาเพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต
 - การจัดการศัตรูพืชโดยใช้ชีวภัณฑ์ และระบบแมลงชีวภาพ
๒. แนวทาง BCG ในการผลิต
 - การผลิตแบบอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย
 - การนำเศษพืช/ของเสียจากการผลิตกลับมาใช้ใหม่ เช่น การทำปุ๋ยหมักจากต้นมัน
 - การวิเคราะห์ Carbon Footprint และแนวทางการลดการปล่อยคาร์บอน
๓. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป
 - การแปรรูปมันสำปะหลัง เช่น มันเส้นสะอาด และ TMR อาหารสัตว์
๔. การบริหารจัดการและการตลาด
 - การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อการตลาด
 - การเข้าสู่ตลาดพรีเมียม และระบบตลาดซื้อขายคาร์บอน
 - การทำบัญชีต้นทุนและการวางแผนการเงินครัวเรือน

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. ฐานเรียนรู้ (Learning Base) : มีฐานการสาธิตการปลูกมันสำปะหลังแบบอินทรีย์ ฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นอาหารสัตว์ TMR

๒. กิจกรรมฝึกปฏิบัติ (Hands-on Training) : ฝึกทำปุ๋ยหมัก ฝึกการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและวางแผนรายได้ ฝึกการแปรรูปมันเส้นสะอาดและบรรจุภัณฑ์เพื่อขายจริง

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

เกษตรกรสามารถผลิตมันสำปะหลังคุณภาพสูงและปลอดภัยได้จริง มีรายได้เพิ่มจากการลดต้นทุนและการแปรรูป มีผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นต้นแบบในชุมชน สามารถจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนและมีความพร้อมต่อการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจสีเขียว

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

การมีส่วนร่วมของศูนย์เรียนรู้ฯ ในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ เป็นการสะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรในพื้นที่ เชื่อมโยงองค์ความรู้ภาคประชาชนกับนโยบายระดับจังหวัดและชาติ รวมถึงสร้างความต่อเนื่องของงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

๕.๑ วิธีการมีส่วนร่วมของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลักอำเภอมวกเหล็ก

๕.๑.๑ เตรียมความพร้อมภายใน ศพก. ใช้เวทีประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT) ของเกษตรกรและศพก. พร้อมสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา วิเคราะห์ผลกระทบจากนโยบายภาครัฐ เพื่อระดมความคิดเห็น

๕.๑.๒ เข้าร่วมเวทีประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอและจังหวัด โดยส่งผู้แทน ศพก. เข้าร่วมเวที ประชุมบูรณาการแผนระดับอำเภอและระดับจังหวัด เพื่อนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน พื้นที่เป้าหมาย ปัญหาเร่งด่วน และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการฯ ให้ร่วมกลั่นกรองประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดและยุทธศาสตร์ชาติ

๕.๑.๓ ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอมวกเหล็ก สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนปฏิบัติการรายกิจกรรม เช่น : พัฒนางค์ความรู้/ทักษะเกษตรกร สนับสนุนเทคโนโลยีการผลิต/เครื่องจักรกล บริหารจัดการตลาดและโลจิสติกส์ นำเสนอความเชื่อมโยงกับ ศูนย์เครือข่าย ศพก., กลุ่มวิสาหกิจชุมชน, เกษตรกรรุ่นใหม่ และ BCG Model

๕.๒ แนวทางสำคัญในการมีส่วนร่วม

แนวทาง	รายละเอียด
๑. การมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ	ศพก. จัดตั้งคณะทำงานเพื่อติดตาม ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง
๒. ใช้ข้อมูลจริงจากพื้นที่	ใช้ข้อมูล Agri-Map, Agri Big Data, ข้อมูลภัยแล้ง-น้ำท่วม, ราคาผลผลิตย้อนหลัง
๓. การมีส่วนร่วมแบบพหุภาคี	เชื่อมโยงความร่วมมือกับ อบต./เทศบาล, โรงเรียน, สถาบันการศึกษา, สหกรณ์ และภาคเอกชน
๔. การเสนอแผนเชิงประจักษ์	แสดงผลลัพธ์ เช่น รายได้เพิ่มขึ้น ต้นทุนลดลง พื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๕. การสื่อสารสร้างการรับรู้	เผยแพร่ผลการมีส่วนร่วมผ่านสื่อท้องถิ่น เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจและสนับสนุน

๕.๓ ผลลัพธ์ที่ได้

แผนปฏิบัติการมีความเป็นจริง สอดคล้องกับสภาพพื้นที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนอย่างตรงจุดและยั่งยืน ศพก. มีบทบาทเป็น “พี่เลี้ยงเกษตรกร” อย่างแท้จริง

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๖.๑ ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ ศพก. อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

๖.๑.๑ วิเคราะห์สถานการณ์พื้นที่ โดยศพก. ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรอำเภอ ศพก. วิเคราะห์ปัญหา/ศักยภาพ เช่น สภาพพื้นที่ ผลผลิต การตลาด

๖.๑.๒ ระดมความคิดเห็นจากเกษตรกร ผ่านเวทีประชุม ศพก. และการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

๖.๑.๓ ร่วมวางแผนบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรอำเภอ จังหวัด, อบต., สหกรณ์, สถาบันการศึกษา, ธ.ก.ส., พัฒนาชุมชน ฯลฯ

๖.๑.๔ จัดทำแผนรายศูนย์ ระบุเป้าหมาย กิจกรรม ระยะเวลา งบประมาณ แหล่งสนับสนุน และผลผลิต/ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

๖.๑.๕ เสนอแผนต่อคณะกรรมการระดับอำเภอ/จังหวัด เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากร หรือหนุนเสริมในกิจกรรมที่ตรงกับยุทธศาสตร์จังหวัด

๖.๑.๖ ดำเนินการตามแผนและติดตามประเมินผล มีการรายงานผลทุกไตรมาส พร้อมประเมินร่วมกับเกษตรกรและภาคีที่เกี่ยวข้อง

๖.๒ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

๖.๒.๑ ประธาน ศพก.

๖.๒.๒ กรรมการศูนย์เครือข่าย ระดับอำเภอ

๖.๒.๓ เกษตรกรต้นแบบ

๖.๒.๔ เกษตรกรเป้าหมาย

๖.๒.๕ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอำเภอ/มวกเหล็ก

๖.๒.๖ ผู้นำชุมชน / อบต. / กำนันผู้ใหญ่บ้าน

๖.๒.๗ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น ฝ่ายปกครองอำเภอ, สหกรณ์, สำนักงานพัฒนาชุมชน

๖.๒.๘ หน่วยงานเอกชนในพื้นที่ เช่น ธ.ก.ส., ธนาคารออมสิน, ลานรับซื้อผลผลิต

๖.๒.๙ ภาควิชาการ เช่น มหาวิทยาลัยในพื้นที่ หรือหน่วยวิจัย

๖.๓ แผนการปฏิบัติการบูรณาการจัดทำแผน ศพก. อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา (เดือน)
๑	แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผน	ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ศพก., เกษตรอำเภอ, ผู้แทน อปท., เกษตรกรต้นแบบ ฯลฯ	สำนักงานเกษตรอำเภอ / ศพก.หลัก	ต.ค.
๒	วิเคราะห์สถานการณ์และข้อมูลพื้นที่	ใช้ Agri-Map, Agri Big Data, วิเคราะห์ศักยภาพ จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของพื้นที่และกลุ่มเกษตรกร	คณะทำงาน / เจ้าหน้าที่เกษตร / ศพก.	ต.ค. – พ.ย.
๓	จัดเวทีประชาคม / ระดมความคิดเห็น	เชิญผู้เกี่ยวข้องระดมความคิดเห็นต่อปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา	ศพก. / อปท. / กลุ่มเกษตรกร / ภาศีเครือข่าย	พ.ย.
๔	กำหนดกิจกรรมและวัตถุประสงค์	คัดเลือกกิจกรรมหลัก เช่น อบรม พัฒนาแปลงเรียนรู้ เชื่อมโยงตลาด ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์ชัดเจน	คณะทำงาน / ศพก.	พ.ย. – ธ.ค.
๕	จัดทำร่างแผนปฏิบัติการรายศูนย์ (Action Plan)	ระบุรายละเอียดกิจกรรม งบประมาณ เป้าหมาย ผลผลิต ระยะเวลา ความสอดคล้องยุทธศาสตร์	คณะทำงานจัดทำแผน	ธ.ค.
๖	นำร่างแผนเข้าสู่เวทีระดับอำเภอ/จังหวัด	เสนอแผนต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรระดับจังหวัด เพื่อรับรองและบูรณาการแผน	ศพก. / สนง.เกษตรอำเภอ / เกษตรจังหวัด	ม.ค.
๗	ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ	ขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผน เช่น อบรม ทำแปลงเรียนรู้ ประสานตลาด ฯลฯ	ศพก. + เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม	ก.พ. – ส.ค.
๘	ติดตาม ประเมินผล และรายงานความก้าวหน้า	ติดตามแบบรายไตรมาส และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม เทียบกับเป้าหมายที่วางไว้	คณะทำงาน / สนง.เกษตรอำเภอ	มี.ค. / มี.ย. / ก.ย.
๙	จัดเวทีสรุปบทเรียน	สรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน และเตรียมแผนสำหรับปีถัดไป	ศพก. / สนง.เกษตร / ภาศีเครือข่าย	ก.ย.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ความคิดริเริ่มในการทำเกษตรอินทรีย์ หลังจากเรียนจบปี พ.ศ. ๒๕๒๖ จากวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี ได้เข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแต่ไม่มีความสุขในการทำงานเพราะพื้นฐานอาชีพของครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม จนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้ลาออกจากงานประจำและเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมโดยเข้ามาช่วยครอบครัวปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แต่ประสบปัญหาสภาพดิน ฟ้า อากาศ และราคาผลผลิตตกต่ำ

ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้ปรับเปลี่ยนมาปลูกมันสำปะหลังพบว่าสภาพปัญหาน้อยกว่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เพิ่มกิจกรรมเลี้ยงโคนม

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ปรับเปลี่ยนการปลูกมันสำปะหลังในระบบอินทรีย์เพื่อนำผลผลิตมาเลี้ยงโคนมอินทรีย์ ปัจจุบันเข้าสู่ปีที่ ๑๒ ในการผลิตมันสำปะหลังในระบบอินทรีย์ โดยได้นำความรู้ทั้งจากภาครัฐและเอกชนมาใช้ในการผลิต

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีนโยบายเรื่องการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร ของชุมชน สำนักงานเกษตรอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ได้วิเคราะห์ข้อมูล คน พื้นที่ สินค้า เพื่อวางแผนพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอมวกเหล็ก ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ และปศุสัตว์ และพบว่าปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ คือ ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่ำ และการผลิตขาดคุณภาพยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน จึงกำหนดแนวทางการพัฒนาการเกษตรของอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีเน้นการลดต้นทุนการผลิต การใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลผลิต และผลผลิตที่มีคุณภาพได้รับรองมาตรฐาน ทั้งด้านการผลิตพืชและปศุสัตว์ โดยเกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติตามได้จากฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และหลักสูตรการเรียนรู้ ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ คือ ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่ำ และการผลิตขาดคุณภาพยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน สำนักงานเกษตรอำเภอมวกเหล็ก ร่วมกับ ศพก.หลัก อ.มวกเหล็ก จึงกำหนดแนวทางการพัฒนาการเกษตรของอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยเน้นการลดต้นทุนการผลิต การใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลผลิต และผลผลิตที่มีคุณภาพได้รับรองมาตรฐาน ทั้งด้านการผลิตพืชและปศุสัตว์ โดยเกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้สามารถนำไปปฏิบัติตามได้จากฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ และหลักสูตรการเรียนรู้ ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ศพก. หลัก อ.มวกเหล็ก ทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการด้านการทำเกษตรตามแนวทางเกษตรกรรม โดยนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรในพื้นที่อำเภอมวกเหล็ก ดังนี้

๑. ด้านพื้นที่ ศพก. หลัก อ.มวกเหล็ก ตั้งอยู่เขตตำบลซับสนุ่นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโดยทั่วไปมีความเหมาะสมต่อการปลูกมันสำปะหลังมีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) และลักษณะเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนเหนียว วิธีการปฏิบัติเพื่อช่วยลดปัญหานี้สามารถทำได้โดย

- วิธีทางเขตกรรม คือ ควรเตรียมดินด้วยพล ๓ และ พล ๗ ยกร่องปลูกในแนวระดับ ระยะระหว่างร่อง ๑๐๐ ซม. ระยะระหว่างต้น ๘๐ ซม. จะช่วยให้มันสำปะหลังเจริญเติบโตได้ดี มีทรงพุ่มใบปกคลุมผิวดินได้รวดเร็ว ลดการสูญเสียความชื้นในดิน และยังทำให้ได้ผลผลิตสูงด้วย

- การบำรุงรักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินให้คงสภาพเดิมเพื่อให้ผลผลิตสูงได้ยาวนาน สามารถทำได้โดยการหว่านเมล็ดพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง ถั่วพุ่ม และถั่วพริ้ว อัตรา ๕ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วไถกลบพืชสดเหล่านี้เมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอก หรือหลังปลูกประมาณ ๒ เดือน จากนั้นพักดินไว้ประมาณ ๒ สัปดาห์จึงปลูกมันสำปะหลัง หรืออาจจะปลูกพืชปุ๋ยสดหลังมันสำปะหลังประมาณ ๑.๕ - ๒ เดือน โดยโรยเมล็ดพันธุ์ระหว่างแถวมันสำปะหลัง และไถกลบด้วยรถไถเล็กหรือใช้จอบสับกลบไว้ในร่องมันสำปะหลัง เมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอก นอกจากนี้ อาจจะเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยการใช้ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่โดยไถกลบพร้อมกับการเตรียมดิน หรือหว่านปุ๋ยโดโลไมท์ ๓๐๐ กก./ไร่ แล้วไถกลบ

๒. ด้านวิชาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการในการผลิตมันสำปะหลังในระบบอินทรีย์ทั้งกระบวนการ มีเกษตรกรมาศึกษาดูงานทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรที่มาศึกษาดูงานได้นำไปใช้และปฏิบัติการผลิตมันสำปะหลังอินทรีย์แล้ว ๗ ราย โดยสร้างเครือข่ายร่วมกันเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตมันสำปะหลังอินทรีย์ทั้งระบบ

๓. ด้านเศรษฐกิจ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มของมันสำปะหลัง โดยการแปรรูปเป็นมันสำปะหลังหมัก เพื่อใช้เป็นส่วนผสมของอาหารชั้นสำหรับโคนม จากราคาที่ขายปกติทั่วไป ๒.๐๐ - ๒.๘๐ บาทต่อกิโลกรัม เมื่อนำหัวมันสำปะหลังมาแปรรูปเป็นมันสำปะหลังหมักเพิ่มเป็น ๕.๕๐ บาทต่อกิโลกรัม จำหน่ายให้กับเครือข่ายผู้เลี้ยงโคนมอินทรีย์ การจำหน่ายต้นพันธุ์มันสำปะหลังจำหน่ายได้ตันละ ๓ บาทต่อต้น ซึ่งราคาท่อนมันสำปะหลังทั่วไปราคา ๑.๐๐ - ๑.๕๐ บาทต่อต้น ส่วนที่เหลือนอกเหนือจากการทำต้นพันธุ์สามารถนำมาแปรรูปเป็นพืชอาหารสัตว์ ทำให้ลดรายจ่าย และช่วยเพิ่มผลผลิตของน้ำนมโค

๔. ด้านสังคม เป็นผู้นำชุมชนอดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลซับสนุ่น มีการแบ่งหน้าที่คณะกรรมการในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข และส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังอินทรีย์ช่วยให้เกษตรกร

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ศพก. หลัก อ.มวกเหล็ก มีขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร ดังนี้

๑. การเลือกฤดูปลูก โดยการศึกษาและประสบการณ์ที่ปฏิบัติพบว่าการเจริญเติบโตของมันสำปะหลังแบบมีการให้น้ำเพื่อให้ผลผลิตสูงสุด ควรปลูกในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม เพื่อสะดวกในการเตรียมดิน ซึ่งการปลูกในช่วงนี้จะได้รับความเข้มของแสงสูงและท้องฟ้ามีเมฆบังแสงน้อยทำให้ มันสำปะหลังสามารถสังเคราะห์แสงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การเลือกพันธุ์มันสำปะหลัง ต้องเลือกให้เหมาะสมกับชนิดเนื้อดินซึ่งเนื้อดิน ในพื้นที่เป็นเนื้อดินร่วนปนเหนียวพันธุ์ที่เหมาะสม คือ พันธุ์ระยอง ๕,ระยอง ๗,ระยอง ๑๓, ระยอง ๗๒ และพันธุ์ห้วยบง ๖๐ ปัจจุบันในไร่ใช้พันธุ์ระยอง ๑๓ ทั้งหมดและเลือกใช้พันธุ์มันสำปะหลังสะอาดปราศจากศัตรูพืชโดยสั่งจากกรมวิชาการเกษตรทำให้ผลผลิตมันสำปะหลัง ต้นพันธุ์ที่จำหน่ายและทำพันธุ์ปลูกในปีต่อไปมีคุณภาพ

๓. การเตรียมดิน ใช้ปุ๋ยรองพื้นโดยหว่านปุ๋ยคอกประมาณ ๕๐๐ กก./ไร่ และปูนโดโลไมท์ อัตรา ๓๐๐ กก./ไร่ (เพื่อลดความเป็นกรด และปรับค่า pH ของดินให้เหมาะสม) ก่อนไถครั้งแรกให้ลึกในขณะที่ดินมีความชื้นพอเหมาะด้วยพล ๓ เพราะจะช่วยทำให้ดินเก็บความชื้นได้นาน เหมาะแก่การเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง จากนั้นตากหน้าดินไว้นานอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ เพื่อทำลายวัชพืชและโรคแมลงศัตรูพืชต่างๆ หลังจากนั้นไถแปรเพื่อย่อยดินด้วยพล ๗ แล้วกร่องพร้อมปลูกตามแนวของดวงอาทิตย์ เพื่อต้นมันสำปะหลังจะได้รับแสงเต็มที่ การยกร่องระยะร่องปลูกควรห่างกันอย่างน้อย ๑.๐๐ เมตร ระยะต้นห่างกัน ๐.๗๐ - ๐.๘๐ เมตร

๔. การเตรียมท่อนพันธุ์ ใช้ต้นพันธุ์ที่แข็งแรงปราศจากโรคและแมลง อายุ ๑๐-๑๔ เดือน ใช้ต้นสดหรือต้นที่ตัดกองทิ้งไว้ไม่เกิน ๑๕ วัน ขนาดท่อนพันธุ์เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตรขึ้นไป จำนวนตา ๗ - ๑๐ ตาต่อท่อน ความยาวของท่อนพันธุ์ที่ใช้ปลูก ๒๐-๓๐ เซนติเมตร ไม่ควรตัดท่อนพันธุ์ยาวกว่านี้เพราะไม่ช่วยให้มันสำปะหลังโตและคลุมวัชพืชได้เร็วขึ้น การตัดท่อนพันธุ์ใช้มีดที่คมตัดทีละต้น โดยตัดแบบตรง และแช่ท่อนพันธุ์ด้วยเชื้อราบิวเวอร์เรีย ประมาณ ๕ - ๑๐ นาที และผึ่งแดดให้แห้งก่อนปลูก เพื่อป้องกันเพลี้ยแป้ง

๕. เทคนิคการปลูก ปลูกแบบปักตรงหลุมละต้น โดยปลูกลึกประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ให้น้ำในช่วงระยะแรกของการเจริญเติบโต รวมทั้งการรองพื้นด้วยปุ๋ยอินทรีย์ก่อนปลูกจะช่วยกระตุ้นให้มันสำปะหลังแตกทรงพุ่มใบเพื่อคลุมวัชพืชได้เร็วขึ้น หลังจากปลูกประมาณ ๑-๒ เดือน ทำการตรวจสอบลำต้นที่แตกออกมาจากท่อนปลูกเด็ดออกให้เหลือ ๒ ลำต้นต่อท่อนปลูก ซึ่งเป็นระดับที่มันสำปะหลังให้ผลผลิตหัวสูงสุด เมื่อมันสำปะหลังอายุ ๒ เดือนขึ้นไป ปลูกถั่วพรางแซมกลางร่องมันสำปะหลัง เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุไนโตรเจนในดิน เพราะถั่วพรางจะช่วยตรึงไนโตรเจนทำให้มันสำปะหลังเจริญเติบโตได้ดีขึ้น ผลผลิตเพิ่มขึ้น

๖. การกำจัดวัชพืช หลังปลูกประมาณ ๒๐ - ๓๐ วัน เมื่อวัชพืชเริ่มงอกใช้รถไถพรวนกำจัดวัชพืชเพื่อประหยัดแรงงาน หลังจากนั้นใช้แรงงานคนกำจัดวัชพืชครั้งที่ ๒ เพราะปัจจุบันผลิตเป็นมันสำปะหลังอินทรีย์ ทำให้ไม่มีต้นทุนด้านสารเคมีในการกำจัดวัชพืช

๗. การให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด จากการศึกษาการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง พบว่าการปลูกมันสำปะหลังแบบน้ำหยดให้ผลผลิตสูง และกำหนดช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสมได้ และสะดวกต่อการให้น้ำหมักชีวภาพจากน้ำนมโค

๘. การเก็บเกี่ยว การปลูกมันสำปะหลังแบบให้น้ำหยด จะเก็บเกี่ยวตั้งแต่อายุ ๑๒ - ๑๕ เดือน การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังที่อายุ ๑๕ เดือน จะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเกือบหนึ่งเท่าเมื่อเทียบกับเก็บเกี่ยวที่อายุ ๑๒ เดือน

๙. การปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยคอกเป็นปุ๋ยพืชสดได้รับการสนับสนุนจากสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตมันสำปะหลังแล้วดำเนินการปลูกปุ๋ยคอกเพื่อบำรุงดิน และมีการไถระเบิดดินดานทุก ๓ ปี เพื่อปรับโครงสร้างของดินมันสำปะหลังสามารถเจริญเติบโตได้ดีผลผลิตเพิ่มขึ้น

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลัก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการด้านการใช้ระบบน้ำหยด การใช้สารชีวภัณฑ์ และการใช้ศัตรูธรรมชาติ ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ดังนี้

๑. การปลูกมันสำปะหลังโดยใช้เทคโนโลยีการให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด ก่อนปลูกมันสำปะหลังเตรียมดินให้ดินมีความชื้นในช่วงระยะอายุมันสำปะหลัง เริ่มปลูก ๑ เดือน ให้น้ำทุก ๓ วัน ครั้งละ ๑ – ๒ ชั่วโมง มันสำปะหลังอายุ ๑ – ๓ เดือน ให้น้ำสัปดาห์ละครั้ง ละ ๑ – ๒ ชั่วโมง หลังจากมันสำปะหลังเริ่มสร้างหัวควรให้น้ำสัปดาห์ละครั้ง ละ ๑ – ๒ ชั่วโมง (ขึ้นอยู่กับความชื้นของดิน) เพื่อป้องกันการสูญเสียน้ำและรักษาความชื้นของดิน ทั้งนี้ระยะเวลาให้น้ำปรับให้เหมาะสมตามความชื้นของดิน เพื่อใช้ในการตัดสินใจให้น้ำให้ใช้ไม้แหลมยาวประมาณ ๕๐ ซม. แทงลงในดินแล้วดึงขึ้นมา ถ้าไม่มีดินที่ขึ้นติดมาน้อยกว่า ๓๐ ซม. ก็ให้น้ำกับมันสำปะหลัง

วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับน้ำหยด แหล่งน้ำและชุดเครื่องสูบ (ปั๊ม) เพื่อสูบน้ำจากแหล่งน้ำส่งเข้าสู่ท่อเมนไปที่แปลงระบบน้ำหยด , ระบบส่งน้ำ ประกอบด้วยท่อประธานหรือท่อเมนเป็นท่อที่ต่อจากเครื่องสูบน้ำไปยังแปลงมันฯ ขนาดท่อ ๒ – ๓ นิ้ว , ท่อจ่ายน้ำเข้าท่อน้ำหยด เป็นท่อที่ให้ท่อน้ำหยดมาต่อออกไป ขนาดท่อควรมีขนาด ๒ – ๓ นิ้ว , เทปน้ำหยด เป็นสายเทปที่วางไปตามแถวของต้นมันสำปะหลัง เป็นสายอ่อนมีระยะรูหยด ๓๐ ซม. ความยาวที่ใช้แต่ละแถวไม่ควรเกิน ๑๕๐ เมตร อัตราน้ำหยดออก ๑ – ๒.๕ ลิตร/รูหยด , เครื่องกรองน้ำ จะกรองเศษวัสดุที่ปนมากับน้ำช่วยป้องกันการอุดตันของท่อน้ำหยด , ไขว้นเก็บท่อ ใช้วางท่อน้ำหยดตอนติดตั้งและใช้ไขว้นเก็บท่อน้ำหยดเมื่อหมดฤดูให้น้ำ , อุปกรณ์อื่น ตามความจำเป็น เช่น ประตูน้ำใหญ่สำหรับปิด เปิดน้ำ มาตรหรือเกจวัดแรงดันน้ำ ไวตรวจสอบแรงดัน หรือประตูกั้นน้ำไหลกลับกรณีส่งน้ำขึ้นเนิน (เข้ควาลัว) ที่ต้นทางการให้น้ำให้วางท่อน้ำหยดไปตามแถว ๆ ละ ๑ เส้น การเปิดให้น้ำครั้งละได้พื้นที่เท่าใดขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ คือ อัตราการไหลของน้ำหยดแต่ละจุด และขนาดท่อเมน ต้นทุนการติดตั้งระบบน้ำหยดประมาณ ๔,๐๐๐ บาทต่อไร่

ผลที่ได้จากการใช้ระบบน้ำหยดในมันสำปะหลัง

๑. สามารถปลูกมันสำปะหลังได้ตลอดทั้งปี

๒. ลดการปลูกซ่อม หลังจากปลูกมันสำปะหลัง เพราะระบบน้ำหยดสร้างความชุ่มชื้นในแปลงปลูก ทำให้มันสำปะหลังแตกรากได้ดี ตั้งตัวเร็ว ต้นแข็งแรง เจริญเติบโตได้ดี

๓. ลดความยุ่งยากในการใส่น้ำหมักชีวภาพในแปลงปลูกมันสำปะหลัง สามารถให้น้ำหมักชีวภาพผ่านระบบน้ำหยด

๔. ลดการเจริญเติบโตของวัชพืชในพื้นที่ว่างในแปลงปลูก เพราะระบบน้ำหยดเป็นการให้น้ำเฉพาะจุดบริเวณรากมันสำปะหลังเท่านั้น

๕. ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก ๖,๕๐๐ กก./ไร่ เป็น ๘,๐๐๐ กก./ไร่

๖. ผลผลิตมีคุณภาพสูงขึ้น เปอร์เซ็นต์แป้งสูง

ตารางเปรียบเทียบการผลิตมันสำปะหลังแบบน้ำหยดและแบบธรรมชาติต่อไร่ในปีที่ ๑

รายการ	แบบน้ำหยด	แบบธรรมชาติ
ไถพรวน ๓	๔๐๐	๔๐๐
ไถพรวน ๗	๒๕๐	๒๕๐
ไถยกร่อง	๑๕๐	๑๕๐
ค่าตัดท่อนพันธุ์	๒๕๐	๒๕๐
ค่าแรงปลูกมันสำปะหลัง	๕๐๐	๕๐๐
แรงงานกำจัดวัชพืช	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
ค่าไฟฟ้าระบบปั้มน้ำ	๕๐๐	-
ค่าใส่ปุ๋ยหมักและโดโลไมท์	๕๐๐	๕๐๐
ค่าน้ำหมักชีวภาพจากน้ำนมโค	๑๕๐	๑๕๐
ค่าแรงงานฉีดน้ำหมักชีวภาพ	-	๒๐๐
ค่าเก็บเกี่ยวและขนส่ง	๔,๐๐๐	๓,๓๐๐
ค่าแรงตนเอง	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
ระบบน้ำหยด	๔,๐๐๐	-
รวมต้นทุนการผลิต	๑๔,๗๐๐	๙,๗๐๐
ผลผลิตที่ได้	๘,๐๐๐ กก./ไร่	๖,๕๐๐ กก./ไร่
ราคามันสำปะหลังหมัก	๕.๕ บาท/กก.	๕.๕ บาท/กก.
รายได้/ไร่	๔๔,๐๐๐ บาท/ไร่	๓๕,๗๕๐ บาท/ไร่
กำไรสุทธิ	๒๙,๓๐๐ บาท/ไร่	๒๖,๐๕๐ บาท/ไร่

๒. การใช้น้ำหมักชีวภาพจากน้ำนมโคเพื่อใช้ผลิตมันสำปะหลังโดยใช้วัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น
วัสดุ อุปกรณ์

- ๑) ถังพลาสติก ๑ ใบ
- ๒) น้ำนมโค ๓๐ ลิตร
- ๓) กากน้ำตาล ๑๐ ลิตร
- ๔) พ.ด. ๒ ๑ ชอง
- ๕) พ.ด. ๖ ๑ ชอง

วิธีทำ

- ๑) นำน้ำนมโค จำนวน ๓๐ ลิตร ผสมกากน้ำตาล จำนวน ๑๐ ลิตร คนให้เข้ากันในถัง

พลาสติก

- ๒) พ.ด.๒ ๑ ชอง และ พ.ด.๖ ๑ ชอง ละลายน้ำในถังก่อนใส่ถังหมัก
- ๓) หมักน้ำนมโค ๒๑ วัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

โดยใช้น้ำหมักชีวภาพจากน้ำนมโค ๕๐ ซีซี. ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นยอดหรือลาดโคนต้นเมื่อมันสำปะหลังอายุ ๒ เดือนขึ้นไป สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ใช้ประมาณ ๒-๓ สัปดาห์ ทำให้ใบมันสำปะหลังเขียว และมีการลงหัวใหญ่ขึ้น เกษตรกรจะสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ไม่ทำลายระบบนิเวศน์ นอกจากนี้ น้ำหมักชีวภาพจากน้ำนมโคยังช่วยในการเปิดตาดอกของไม้ผลได้เป็นอย่างดี

๓. การใช้ศัตรูธรรมชาติในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช เนื่องจากพื้นที่ในไร่นาสำปะหลังผลิตในระบบอินทรีย์ไม่มีการใช้สารเคมีตลอดฤดูกาลเพาะปลูกจะทำให้เป็นการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่

- ๑) แมลงห้ำ ได้แก่ ตัวเต่าสีดำ ตัวเต่าสีน้ำตาล และแมลงช้างปีกใส
- ๒) ไรตัวห้ำ
- ๓) แมลงเบียน ได้แก่ แตนเบียนเพ็ลย์แปง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) มันสำปะหลัง	พื้นที่ปลูก	จำนวน ๗๕ (ไร่-งาน-วา)
๑.๒) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	พื้นที่ปลูก	จำนวน ๕ (ไร่-งาน-วา)
๑.๓) พืชผัก	พื้นที่ปลูก	จำนวน ๑ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑) โคนม จำนวน ๗๘ (ตัว)
- ๒.๒) ไก่ไข่ จำนวน ๕๐ (ตัว)

๓) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑) มัลเบอร์รี่ จำนวน ๒ ไร่
- ๓.๒) วนเกษตร จำนวน ๑๕ ไร่

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

สินค้า มันสำปะหลังอินทรีย์ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

รายการ	ปี ๒๕๖๗		
	ปริมาณ/หน่วย	มูลค่า/ไร่	๖๐ ไร่
		บาท	
รายได้	(๕.๕๐.-บาท/กก)		
ขายมันสำปะหลังแบบอินทรีย์	๖,๕.๐๐ ก.ก.	๓๕,๗๕๐.๐๐	๒,๑๔๕,๐๐๐.๐๐
รวมรายได้		๓๕,๗๕๐.๐๐	๒,๑๔๕,๐๐๐.๐๐
ขั้นตอนการเตรียมการผลิต			
ค่าตัดท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง	๒๕๐ บาท/ไร่	๒๕๐.๐๐	๑๕,๐๐๐.๐๐
ไถเปิดร่องด้วยผาน ๓	๔๐๐ บาท/ไร่	๔๐๐.๐๐	๒๔,๐๐๐.๐๐
ไถพรวนดินด้วยผาน ๗	๒๕๐ บาท/ไร่	๒๕๐.๐๐	๑๕,๐๐๐.๐๐
ไถยกร่องมันสำปะหลัง	๑๕๐ บาท/ไร่	๑๕๐.๐๐	๙,๐๐๐.๐๐
ค่าแรงปลูกมันสำปะหลัง	๕๐๐ บาท/ไร่	๕๐๐.๐๐	๓๐,๐๐๐.๐๐
ขั้นตอนระหว่างการผลิต			-
ค่าแรงงานกำจัดวัชพืช	๑,๐๐๐ บาท/ไร่	๑,๐๐๐.๐๐	๖๐,๐๐๐.๐๐
ค่าใส่ปุ๋ยหมักและโดโลไมท์	๕๐๐ บาท/ไร่	๕๐๐.๐๐	๓๐,๐๐๐.๐๐
ค่าน้ำหมักชีวภาพจากน้ำนมดิบ	๑๕๐ บาท/ไร่	๑๕๐.๐๐	๙,๐๐๐.๐๐
ค่าแรงงานฉีดน้ำหมักชีวภาพจากน้ำนมดิบ	๒๐๐ บาท/ไร่	๒๐๐.๐๐	๑๒,๐๐๐.๐๐
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต			
ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	๓,๓๐๐ บาท/ไร่	๓,๓๐๐.๐๐	๓๙๖,๐๐๐.๐๐
ค่าแรงตนเอง	๑ คน	๓,๐๐๐.๐๐	๒๗,๐๐๐.๐๐
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งสิ้น		๙,๗๐๐.๐๐	๖๒๗,๐๐๐.๐๐
กำไร		๒๖,๐๕๐.๐๐	๑,๕๑๘,๐๐๐.๐๐
ต้นทุน/ก.ก.		๑.๔๙	
ต้นทุน/ไร่		๙,๗๐๐.๐๐	
กำไร/ก.ก.		๔.๐๑	
ผลตอบแทน/ไร่ (อินทรีย์)		๒๖,๐๕๐.๐๐	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไข่ไก่ เฉลี่ยรายได้วันละ ๑๒๐ บาท/วัน
- ๒) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ น้ำมันโค พืชผัก มันสำปะหลังหมัก เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๓๕๘,๐๐๐ บาท/เดือน
- ๓) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าวโพดสับอาหารสัตว์ เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๒,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๒.๔.๑ ลดต้นทุนการผลิตอย่างยั่งยืน

ไม่ต้องซื้อสารเคมี ปุ๋ยเคมี หรือยาฆ่าแมลง แต่ใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยคอก น้ำหมักชีวภาพ ทำให้ต้นทุนลดลงในระยะยาว

๒.๔.๒ สร้างรายได้มั่นคงและมีตลาดรองรับ

ผลผลิตอินทรีย์มีราคาสูงกว่าแบบทั่วไป และมีตลาดเฉพาะ เช่น กลุ่มผู้บริโภคเพื่อสุขภาพ สหกรณ์การเกษตร หรือผู้แปรรูปสินค้าอินทรีย์

๒.๔.๓ เพิ่มคุณภาพของผลผลิต

มันสำปะหลังอินทรีย์มีเปอร์เซ็นต์แป้งสูง รสชาติดี และโคนมอินทรีย์ให้คุณภาพน้ำนมที่ปลอดภัยดี เหมาะต่อการแปรรูปและส่งออก

๒.๔.๔ ใช้ทรัพยากรในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เช่น ใช้มูลโคนมเป็นปุ๋ยสำหรับไร่มันสำปะหลัง และใช้เศษมันสำปะหลังหรือใบมันหมักเป็นอาหารสัตว์ ลดของเสียให้เป็นศูนย์ (Zero Waste)

๒.๔.๕ ช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ดิน-น้ำ-สิ่งแวดล้อม

พื้นที่ปลูกมันมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น ดินร่วนซุย มีจุลินทรีย์ที่ดีในดิน ส่วนฟาร์มโคนมไม่มีน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

๒.๔.๖ เป็นต้นแบบในการเรียนรู้แก่ชุมชน

สามารถเปิดบ้านหรือพื้นที่เกษตรให้ชาวบ้าน นักเรียน นักศึกษา หน่วยงานราชการเข้ามาศึกษาดูงาน เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์จริง

๒.๔.๗ พัฒนาศักยภาพตนเองและครอบครัว

ได้เรียนรู้เทคโนโลยีเกษตรใหม่ ๆ เช่น การทำปุ๋ยหมัก เครื่องผสมอาหาร การปลูกพืชหมุนเวียน และการจัดการฟาร์มให้มีมาตรฐาน

๒.๔.๘ สร้างความภาคภูมิใจในอาชีพ

มีความมั่นใจในแนวทางเกษตรอินทรีย์ ว่าเป็นแนวทางที่ปลอดภัย มีคุณค่าต่อสังคม และสืบทอดให้ลูกหลานได้อย่างยั่งยืน

๒.๔.๙ มีสุขภาพกายและใจที่ดีขึ้น

ไม่สัมผัสสารเคมี ไม่สูดดมของเสีย ทำให้สุขภาพดีขึ้น ทั้งประธานและคนในครอบครัว รวมถึงแรงงานในไร่นา/ฟาร์ม

๒.๔.๑๐ สามารถเข้าร่วมโครงการพัฒนาและขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ

ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องจักร พื้นที่สาธิต ตลอดจนโครงการส่งเสริมการผลิตและตลาดของกระทรวงเกษตรฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๓.๑.๑ การปรับปรุงบำรุงดิน

- ไม่เผาเศษวัสดุเหลือใช้เพื่อไม่ทำลายอินทรีย์วัตถุในดินและรักษาระบบนิเวศน์ให้อุดมสมบูรณ์ โดยนำมาใช้ประโยชน์ทุกส่วน เช่น ใบและเหง้าของมันสำปะหลังเมื่อจำหน่ายต้นพันธุ์ จะนำมาทำอาหารหมักใช้เป็นอาหารโคนม

- หว่านปอเทืองเพื่อไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสดบำรุงดิน

- ใช้ปุ๋ยคอกในฟาร์มของตนเองเพื่อหว่านรองพื้นตอนไถกลบ เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารในดินทำให้ดินมีความร่วนซุย

- ใช้น้ำหมักชีวภาพจากน้ำนมโคราดไขมันแล้วไถกลบในการเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก

- ใช้ปูนโดโลไมท์หว่านและไถกลบเพื่อปรับสภาพความเป็นกรดของดิน

๓.๑.๒ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

- การใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับลักษณะดิน และกับชุดดิน พื้นที่จะเป็นดินร่วนปนเหนียว ซึ่งเหมาะสมกับพันธุ์ระยะยง ๑๓

- ใช้ท่อนพันธุ์ที่ผลิตเอง ปราศจากศัตรูพืช ก่อนใช้แช่เชื้อราบิวเวอร์เรีย ๕ – ๑๐ นาที แล้วนำมาฝังให้แห้งก่อนปลูก

- ในแปลงจะไม่มีการใช้สารเคมีจะมีแมลงศัตรูธรรมชาติจำนวนมากซึ่งสามารถควบคุมแมลงศัตรูพืชได้เป็นอย่างดี

อีกทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการในการผลิตมันสำปะหลังในระบบอินทรีย์ มีเกษตรกรมาศึกษา ดูงาน ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรที่มาศึกษาดูงานได้นำไปใช้และปฏิบัติการผลิต มันสำปะหลังอินทรีย์ โดยสร้างเครือข่ายร่วมกันเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตมันสำปะหลังอินทรีย์ ประสบการณ์การเป็นวิทยากรมากกว่า ๑๐ ปี โดยศึกษาเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากอินเทอร์เน็ตและการศึกษาดูงาน ทั้งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๓.๒.๑ อนุรักษ์ดินและโครงสร้างดิน

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกพืชคลุมดิน และการไม่เผาตอซัง ช่วยลดการพังทลายของดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และรักษาหน้าดินให้มีชีวิต

๓.๒.๒ ลดการชะล้างหน้าดินและน้ำปนเปื้อน

การจัดระบบน้ำอย่างเหมาะสม เช่น การปลูกพืชแนวระดับ หรือขั้นบันได ช่วยลดการไหลบ่าของน้ำที่พัดพาอินทรีย์วัตถุและสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

๓.๒.๓ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดินและแร่ธาตุ

เกษตรกรเรียนรู้การหมุนเวียนพืช การใช้ปุ๋ยพืชสด ช่วยเพิ่มไนโตรเจนและธาตุอาหารให้ดิน โดยไม่ต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมีมากนัก

๓.๒.๔ อนุรักษ์แหล่งน้ำและลดการใช้น้ำเกินความจำเป็น

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เช่น ระบบน้ำหยดหรือน้ำพ่นหมอก ช่วยลดการใช้น้ำในพื้นที่เกษตร รักษาแหล่งน้ำให้มีเพียงพอและสะอาด

๓.๒.๕ ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ

การทำเกษตรผสมผสาน ปลูกพืชหลายชนิดหรือเลี้ยงสัตว์ควบคู่กัน ช่วยรักษาความหลากหลายของพืชและสัตว์ในพื้นที่ ไม่ให้สูญพันธุ์

๓.๒.๖ ลดการใช้สารเคมีในการผลิต

เกษตรกรนำแนวทางเกษตรอินทรีย์หรือชีวภาพมาใช้ เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์และศัตรูธรรมชาติเพื่อควบคุมแมลงและโรค ช่วยลดมลพิษในดินและน้ำ

๓.๒.๗ รักษาป่าไม้และระบบนิเวศโดยรอบ

การปลูกต้นไม้รอบไร่ นา หรือทำแนวกันชนจากพืชท้องถิ่น ช่วยสร้างสมดุลระบบนิเวศ ป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า

๓.๒.๘ ลดปริมาณขยะอินทรีย์โดยการนำกลับมาใช้ประโยชน์

ศพก. ส่งเสริมให้เกษตรกรหมักปุ๋ยจากเศษวัสดุทางการเกษตร เช่น ฟาง ใบไม้ ชีววัฏ การเผาทำลาย

๓.๒.๙ ลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคเกษตร

ผ่านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ลดการปล่อยคาร์บอน เช่น การผลิตพลังงานชีวมวลจากเศษเหลือเกษตร (มูลโค)

๓.๒.๑๐ สร้างความตระหนักรู้ในการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

การมีศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่ทำให้เกษตรกรเข้าใจถึงผลกระทบของการใช้ทรัพยากรเกินความจำเป็น และปรับตัวด้วยองค์ความรู้ที่เหมาะสม

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

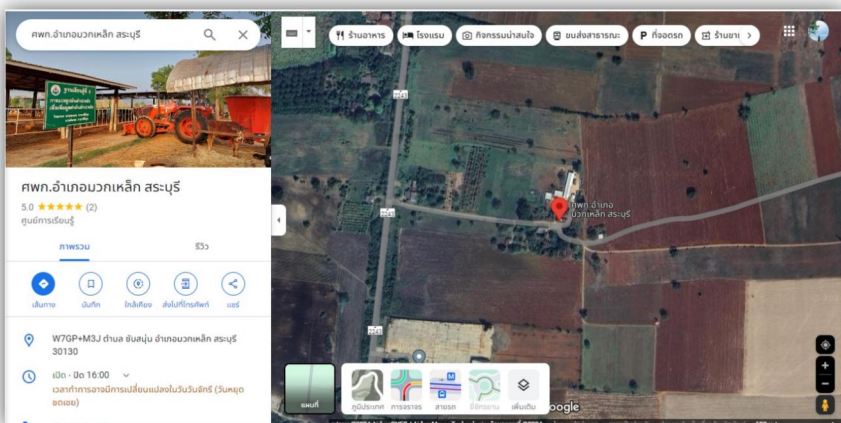
๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายสมพร อาภาศิริกุล ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลัก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เป็นผู้นำชุมชนอดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลซับสนุ่น มีการแบ่งหน้าที่คณะกรรมการในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข เป็นเกษตรกรต้นแบบถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรผู้สนใจและนำไปปฏิบัติจนเป็นรูปธรรม

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑) ความพร้อมของสถานที่

๑.๑) ทำเลที่ตั้งเข้าถึงได้ง่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอมวกเหล็ก อยู่ห่างจากอำเภอมวกเหล็กประมาณ ๔๕ กม. ห่างจากตำบลซับสนุ่นประมาณ ๕ กม. สามารถค้นหาสถานที่ ศพก.อำเภอมวกเหล็ก ผ่าน Google Map ได้

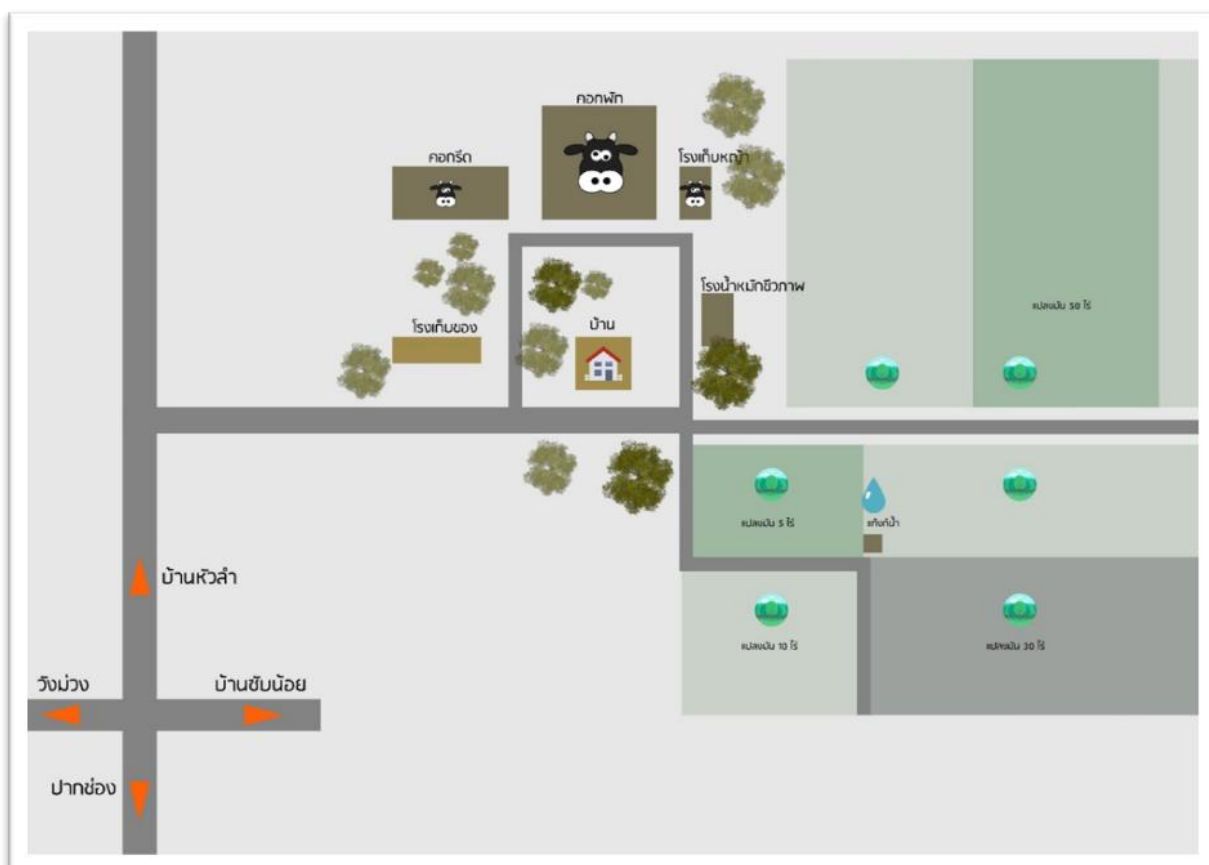

แผนที่เส้นทาง

ศพก. อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

๑.๒) มีการวางแผนผังศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอ มวกเหล็ก ที่สามารถแยกสถานที่อบรมทางวิชาการ และการฝึกปฏิบัติได้ โดยแบ่งเป็นฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐาน มีแปลงเรียนรู้ สถานที่ดูงานอย่างชัดเจน

๓) มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศพก.อำเภอ มวกเหล็ก มีฐานเรียนรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังและสอดคล้องกับกิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ มีป่ายฐานเรียนรู้อยู่ในสภาพแข็งแรง มั่นคงถาวร และป่ายองค์ความรู้ประจำฐานมีเนื้อหาครบถ้วน ตัวอย่างของจริง พร้อมให้เข้าไปศึกษาเรียนรู้ พร้อมทั้งมีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถประจำแต่ละฐานเรียนรู้ และเอกสารวิชาการของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้บริการเกษตรกรที่เข้ามาบริการ

๒) สิ่งอำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดความรู้

๒.๑) ศาลาเรียนรู้มีโครงสร้างมั่นคง แข็งแรง สามารถป้องกันแสงแดด และฝนได้ ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีสภาพปลอดภัย อากาศถ่ายเทได้สะดวก สามารถรองรับเกษตรกรที่เข้ามาใช้บริการได้ ประมาณ ๕๐ คน ภายนอกศาลาเรียนรู้ยังมีต้นไม้บรรยากาศร่มรื่นสามารถถ่ายทอดความรู้ จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ และกระบวนการเรียนรู้ สามารถรองรับเกษตรกรได้ประมาณ ๓๐๐ คน มีสถานที่จอดรถสะดวกสบาย มีโต๊ะ เก้าอี้ เพียงพอ สถานที่ไม่คับแคบจนเกินไป มีห้องน้ำเพียงพอสถานที่ไม่คับแคบจนเกินไป มีห้องน้ำ จำนวน ๒ ห้อง ซึ่งมีปริมาณเพียงพอสำหรับเกษตรกรที่เข้ามาใช้บริการ

๒.๒) มีครุภัณฑ์ที่ใช้ในการให้บริการ ได้แก่

- ตู้แช่เครื่องดื่มจำนวน ๑ ตู้ สำหรับบริการเครื่องดื่มให้แก่ผู้ที่เข้ามารับการถ่ายทอดความรู้

- โต๊ะพับหน้าขาว จำนวน ๑๐ ตัว

- เก้าอี้พลาสติก จำนวน ๒๐๐ ตัว

- ชั้นวางของ จำนวน ๑๐ ตัว

๒.๓) ความพร้อมของสื่อ/โสตทัศนูปกรณ์/สิ่งพิมพ์ต่างๆ ในการถ่ายทอดความรู้ ศูนย์ศวก.อำเภอมวกเหล็ก มีความพร้อมของสื่อ อุปกรณ์โสต และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่พร้อมใช้ในการถ่ายทอดความรู้ เช่น

- เอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ประกาศแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืช ป้ายองค์ความรู้ต่าง ๆ ฯลฯ

- เครื่องขยายเสียงเคลื่อนย้ายได้จำนวน ๑ ชุด

- เครื่องฉายโปรเจกเตอร์พร้อมฉากรับภาพ จำนวน ๑ ชุด

- แผ่นป้ายองค์ความรู้ จำนวน ๑๘ ป้าย

๒.๔) มีข้อมูลประจำศูนย์เรียนรู้ เช่น

- แผนการฝึกอบรมเกษตรกร

- บัญชีศูนย์เครือข่าย ฯ

- ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรประจำอำเภอ

- แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศวก.

๓) แปลงเรียนรู้

๓.๑) แปลงของเกษตรกรต้นแบบ ศวก. อำเภอมวกเหล็ก ทำการผลิตสินค้าเกษตรมันสำปะหลัง สามารถใช้ประโยชน์ในการสาธิตวิธีและสาธิตผลให้กับเกษตรกรในชุมชนและนอกชุมชนได้เรียนรู้ได้ตลอดฤดูกาลการผลิตมันสำปะหลัง ตั้งแต่การเตรียมดิน การเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลังสะอาด การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการแปรรูป

๓.๒) มีการจัดการแปลงที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวอย่าง สาธิตและฝึกปฏิบัติตลอดการผลิตมันสำปะหลัง โดยมีการวางแผนการปลูกมันสำปะหลังอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีการเก็บเกี่ยวตลอดทั้งปี

๓.๓) แปลงเรียนรู้ของ ศวก. อำเภอมวกเหล็ก มีการผลิตตามฤดูกาลผลิตมันสำปะหลัง โดยมีการใช้เทคโนโลยี การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยใช้วิธีผสมผสาน การใช้ศัตรูธรรมชาติ

๓.๔) มีการผลิตสินค้าตามมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร ปัจจุบันสินค้าด้านการเกษตรของ ศพก. อำเภอฉะเชิงเทรา ทั้งหมดได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ Organic Thailand (ตามภาคผนวกที่ ๒)

๓.๕) มีความหลากหลายของแปลงเรียนรู้ ที่สนับสนุนโดยหน่วยงานต่าง ๆ ครอบคลุมทุกกิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ เช่น แปลงเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน แปลงเรียนรู้ด้านประมง แปลงเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ แปลงเรียนรู้พืชผักอินทรีย์ แปลงเรียนรู้สมุนไพร แปลงเรียนรู้ด้านบัญชี การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

แปลงเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

แปลงเรียนรู้ด้านประมง

แปลงเรียนรู้ด้านบัญชี

แปลงเรียนรู้ด้านปศุสัตว์

แปลงเรียนรู้การปลูกผักอินทรีย์

การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๔) ฐานเรียนรู้

๔.๑) เป็นฐานเรียนรู้ที่ใช้ของจริง จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังด้วยระบบน้ำหยด

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การลดต้นทุนเลี้ยงโคนมด้วยมันสำปะหลัง

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การเพิ่มมูลค่าสินค้า

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒) เป็นฐานเรียนรู้ที่ฝึกปฏิบัติได้ เน้นการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง พัฒนาคุณภาพของผลผลิต แปรรูปมันสำปะหลังเพื่อเพิ่มมูลค่า ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลัง เชื่อมโยงการตลาด และเน้นการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการ ศพก.

๔.๓) เป็นฐานเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้ มีหลักสูตรการเรียนรู้ ๓ หลักสูตร คือ หลักสูตรหลัก หลักสูตรบังคับ และหลักสูตรเสริม

๕) หลักสูตรการเรียนรู้

๕.๑) มีหลักสูตรหลัก หลักสูตรบังคับ และหลักสูตรเสริม

หลักสูตรการเรียนรู้ที่ ๑

เวลา	หลักสูตรการเรียนรู้	วิทยากร
๐๘.๓๐ – ๑๐.๐๐ น.	หลักสูตรหลัก : การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง	นายสมพร อาภาศิริกุล
๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	หลักสูตรบังคับ : การบริหารจัดการฟาร์ม	นายสมพร อาภาศิริกุล
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐ – ๑๔.๓๐ น.	หลักสูตรหลัก : การยกระดับสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน Organic Thailand และ GAP	นายสมพร อาภาศิริกุล
๑๔.๓๐ – ๑๕.๓๐ น.	หลักสูตรเสริม : การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง	นางอัมพร อาภาศิริกุล
๑๕.๓๐ – ๑๖.๓๐ น.	หลักสูตรเสริม : การบริหารจัดการกลุ่ม	นางอัมพร อาภาศิริกุล

หลักสูตรการเรียนรู้ที่ ๒

เวลา	หลักสูตรการเรียนรู้	วิทยากร
๐๘.๓๐ – ๑๐.๐๐ น.	หลักสูตรหลัก : การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง	นายสมพร อาภาศิริกุล
๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	หลักสูตรหลัก : การยกระดับสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน Organic Thailand และ GAP	นายสมพร อาภาศิริกุล
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐ – ๑๔.๓๐ น.	หลักสูตรบังคับ : การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร	นายสมพร อาภาศิริกุล
๑๔.๓๐ – ๑๕.๓๐ น.	หลักสูตรเสริม : การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง	นางอัมพร อาภาศิริกุล
๑๕.๓๐ – ๑๖.๓๐ น.	หลักสูตรเสริม : การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า	นางอัมพร อาภาศิริกุล

๕.๒) มีวิธีการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย มีแปลงเรียนรู้ด้านการเกษตรให้เข้ากับหลักสูตรการเรียนรู้ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้ได้จากการปฏิบัติจริง

๕.๓) มีแผนการเรียนรู้/การอบรม ศพก. อำเภอมวกเหล็ก ได้จัดทำแผนการอบรมและถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมการเกษตรต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกร และในบางครั้ง ศพก.อำเภอมวกเหล็ก ได้จัดอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มเติมจากแผนการอบรมที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ขึ้นกับชนิดพืชและฤดูกาลเพาะปลูกในพื้นที่ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน เป็นต้น

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑. การให้คำปรึกษาเชิงเทคนิคด้านการผลิตสินค้าเกษตร

ให้บริการแนะนำความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น การปรับปรุงพันธุ์ การจัดการดิน น้ำ ปุ๋ย การใช้ชีวภัณฑ์และเกษตรอินทรีย์ และส่งปัญหาที่ไม่สามารถช่วยเหลือได้ให้เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลประจำศูนย์ให้คำปรึกษาแบบรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มย่อย

๒. การวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหาอย่างเป็นระบบ

จัดประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล และผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์และหาวิธีแก้ไขแบบมีส่วนร่วม

๓. การจัดตั้ง “กลุ่มที่ปรึกษาเกษตรกร” ประจำตำบลหรือหมู่บ้าน

เป็นแกนนำเครือข่าย ศพก. “ที่ปรึกษาเกษตรกร” ประจำกลุ่ม ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานข้อมูล ความช่วยเหลือเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อต้องแก้ปัญหาซับซ้อน เช่น ภัยแล้ง โรคระบาด หรือราคาตกต่ำ

๔. การสร้างเวทีรับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนปัญหา

จัดเวที “ประชุมเกษตรกรระดับชุมชน” ทุกไตรมาส เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรสะท้อนปัญหา แนวทางแก้ไข และประเมินการให้บริการของ ศพก. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมของศูนย์ เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการจริง ไม่ใช่แค่การถ่ายทอดความรู้เพียงฝ่ายเดียว

๕. การเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ-เอกชน-วิชาการ เพื่อแก้ไขปัญหาเชิงระบบ

บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงาน เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ ปศุสัตว์ พัฒนาที่ดิน เกษตรจังหวัด สหกรณ์ มหาวิทยาลัย หรือภาคเอกชน โดย ศพก.ทำหน้าที่เป็น “ศูนย์กลางข้อมูล” และผู้ประสานงาน เพื่อรวบรวมความช่วยเหลือและส่งต่อสู่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุด

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑. เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารและวิชาการเกษตรในระดับตำบล/ชุมชน

จัดทำ “มุมความรู้เกษตร” ภายในศูนย์ฯ ให้มีเอกสาร หนังสือ คู่มือ แผ่นพับ และสื่อมัลติมีเดียที่ทันสมัย เช่น วิดีโอสาธิต QR Code บทเรียนออนไลน์ มีประธานศพก. เป็น “ผู้ให้ข้อมูล” ประจำศูนย์ สามารถตอบคำถามหรือแนะนำแหล่งข้อมูลเชิงวิชาการที่เชื่อถือได้

๒. พัฒนาช่องทางสื่อสารออนไลน์ที่เข้าถึงง่ายและหลากหลาย

มี Facebook Page ประจำศูนย์ “Aumporn Arpasirikul” เป็นช่องทางเผยแพร่ข่าวสารและองค์ความรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ เช่น โรคพืช-สัตว์, วิธีผลิตปลอดภัย, ตลาดสินค้า

Aumporn Arpasirikul

1.3 พัน เพื่อน • 46 ร่วมกัน

เพื่อน

ส่งข้อความ

...

Aumporn Arpasirikul

9 ก.ค.

9กคปลูกสตอเบอร์รี่80 55ต้น

๓. จัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

จัดฝึกอบรม สาธิตภาคสนาม (Field Day), คลินิกเกษตรเคลื่อนที่, เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Farmer to Farmer) เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเกษตร เช่น นักวิจัย มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานด้านการเกษตร มาให้ความรู้เจาะลึกเป็นกรณีเฉพาะ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑) เกษตรกรที่นำองค์ความรู้ผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานอินทรีย์ และได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand จำนวน ๗ ราย

ปี พ.ศ.	แนวคิด/องค์ความรู้	ชื่อ-สกุล/ที่อยู่ของเกษตรกร ที่ปฏิบัติตาม
๒๕๖๕	การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานอินทรีย์ และได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand	นางสาวสุปราณี สุขสว่าง ม.๓ ต.ชัยสนุ่น อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี
๒๕๖๔	การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานอินทรีย์ และได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand	นางบัญญัติ โนคำ ม.๒ ต.ชัยสนุ่น อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี
๒๕๖๔	การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานอินทรีย์ และได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand	นางสมฤทัย คงดีพันธ์ ม.๑๔ ต.ชัยสนุ่น อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี
๒๕๖๔	การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานอินทรีย์ และได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand	นายวิชาญ ภูมาโส ม.๒ ต.ชัยสนุ่น อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี
๒๕๖๓	การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานอินทรีย์ และได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand	นางสาวอรพรรณ พงษ์วิบูลย์ ม.๓ ต.ชัยสนุ่น อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี
๒๕๖๓	การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานอินทรีย์ และได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand	นายอนันต์ พงษ์วิบูลย์ ม.๓ ต.ชัยสนุ่น อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี
๒๕๖๓	การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานอินทรีย์ และได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand	นางอรุณี พงษ์วิบูลย์ ม.๓ ต.ชัยสนุ่น อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

๒) เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ ชื่อ นางสาวสุปราณี สุขสว่าง การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานอินทรีย์ และได้รับรองมาตรฐาน Organic Thailand

- การปฏิบัติในแปลง ผลิตตามมาตรฐาน Organic Thailand ในระบบฟาร์ม
- การลดต้นทุนการผลิต ลดต้นทุนอาหารชั้นโคนมโดยการแปรรูปมันสำปะหลัง ใบ, หัวมันสำปะหลัง และเพิ่มมูลค่ามันสำปะหลัง
- การเพิ่มผลผลิต ด้วยการใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ การให้น้ำ (ระบบน้ำหยด) การปรับปรุงบำรุงดินที่ถูกต้อง
- การพัฒนาคุณภาพ ด้วยการใช้เกี่ยวผลผลิตที่ถูกต้อง การผลิตมันสะอาด และวางแผนการผลิตให้มีการกระจายผลผลิต

๕) เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ ชื่อ นายวรวิทย์ หลั่งทองหลาง

- การให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด จากการศึกษาการเจริญเติบโตของอ้อยพบว่าการปลูกอ้อยแบบน้ำหยดให้ผลผลิตสูง ประหยัดน้ำกว่าระบบให้น้ำอื่น ๆ สามารถกำหนดช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสมได้ และสะดวกต่อการให้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยเคมี

- การปรับปรุงบำรุงดิน โดยการพักดินเปลี่ยนพืชปลูก ๑ ปี เริ่มจากการไถกลบใบอ้อยลงดิน ต่อมาในเดือนเมษายนปลูกปอเทืองเพื่อไถกลบ และในเดือนกรกฎาคมปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๖) เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ ชื่อ นายรต ฤทธิพันธุ์ จำนวน ๕ ไร่ ปลูกพันธุ์ ระยอง ๗๒ ที่ตั้งแปลง หมู่ที่ ๔ ตำบลลำสมพุง อำเภอมากเหล็ก จังหวัดสระบุรี

- การปฏิบัติในแปลง การใช้พันธุ์ดีและเหมาะสมกับพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ การวิเคราะห์ดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการระบบการปลูกและการบำรุงรักษา และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตมันสำปะหลัง ประกอบด้วย

- การลดต้นทุนการผลิต ด้วยการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ การจัดทำแปลงพันธุ์ดี การจัดการศัตรูพืช การเตรียมดิน การใส่ปุ๋ยฟัฟิอาร์

- การเพิ่มผลผลิต ด้วยการใช้น้ำที่เหมาะสมกับพื้นที่ การให้น้ำ (ระบบน้ำหยด) การไถระเบิดดินดาน การปรับปรุงบำรุงดินที่ถูกต้อง

- การพัฒนาคุณภาพ ด้วยการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ถูกต้อง การผลิตมันสะอาด และวางแผนการผลิต ให้มีการกระจายผลผลิต

- การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ด้วยการใช่วิธีการแบบผสมผสาน IPM

- การผลิตสินค้าตามความต้องการของตลาด ด้วยการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๗) เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ นายวีรชัย สมโชค จำนวน ๑๕ ไร่ ปลุกพันธุ์ ระยะเวลา ๗๒ ที่ตั้งแปลง หมู่ที่ ๑ ตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ส่งเสริมการผลิตพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี สะอาด ปราศจากโรคใบด่างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง จำนวน ๑๕ ไร่

- ต้นพันธุ์มันสำปะหลัง พันธุ์ระยะ ๗๒
- ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๗-๑๘
- สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ไทอะมีโทแซม ๒๕% WG
- สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ไดโนทีฟูแรน ๑๐% SL
- ปุ๋ยชีวภาพ ฟิซีฟิอาร์-ทรี ขนาด ๕๐๐ กรัม

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑) ศพก. อำเภอมวกเหล็ก มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอื่นๆ รวมทั้งภาคเอกชน

๑.๑) หน่วยงานภาครัฐ

- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สระบุรี
- สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี
- สำนักงานประมงจังหวัดสระบุรี
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอมวกเหล็ก
- สำนักงานเกษตรอำเภอมวกเหล็ก
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระบุรี
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินที่ดินจังหวัดสระบุรี
- สำนักงานพลังงานจังหวัดสระบุรี
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๕ (สวพ.๕)
- ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จังหวัดชัยนาท
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒) ภาคเอกชน

- บริษัทยันมาร์
- บริษัทคูโบต้า
- บริษัท ที พี ไอ จำกัด
- บริษัท แดรี่ โฮม จำกัด
- บริษัท มณฑา เบทเทอร์เมนต์ จำกัด

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. กำหนดทิศทางและนโยบายของศูนย์

วางแผนกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานของ ศพก. ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ส่งเสริมการพัฒนางานด้านความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตรให้ทันสมัย สอดรับกับปัญหาและโอกาสของเกษตรกร โดยพิจารณาเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่ เช่น ด้านพืชเศรษฐกิจ (เช่น มันสำปะหลัง), การแปรรูป, เกษตรปลอดภัย หรือ BCG Model

๒. ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการประสานงาน

เป็นศูนย์กลางการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกร สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ศูนย์วิจัย, มหาวิทยาลัย, ธนาการเพื่อการเกษตร, วิทยาลัยชุมชน ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และขับเคลื่อนกิจกรรม เชื่อมโยงองค์ความรู้ ทุน และทรัพยากรจากภายนอกสู่ศูนย์เรียนรู้และเกษตรกรในชุมชน

๓. กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก.

ตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ เช่น แผนถ่ายทอดความรู้, โครงการ Smart Farmer, การจัดทำ Agri-Map วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์และอุปสรรคของการดำเนินงาน และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการประเมินผลและถอดบทเรียนการดำเนินงานของ ศพก.

๔. เป็นผู้นำทางวิชาการและต้นแบบการเรียนรู้

ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และประสบการณ์ตรงของตนให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการใช้แปลงเรียนรู้เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้เกษตรกรได้ลงมือทำและเห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรและระหว่างศูนย์เรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อยกระดับความรู้และขยายผล

๕. ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้วยฐานความรู้

สนับสนุนการแปรรูปผลผลิต การตลาดออนไลน์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม เชื่อมโยงองค์ความรู้เกษตรกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือการจัดกิจกรรมเรียนรู้สำหรับเยาวชน สร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่กลับคืนสู่ชนบทโดยการพัฒนาอาชีพเกษตรให้มีความมั่นคงและทันสมัย

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

นายสมพร อาภาศิริกุล ในฐานะประธาน ศพก. หลัก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสทำหน้าที่เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลักของอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นบทบาทที่ไม่ใช่เพียงแค่การบริหารจัดการศูนย์ฯ เท่านั้น แต่ยังเป็นการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรของชุมชนอย่างแท้จริง

ศพก. เปรียบเสมือน ‘ห้องเรียนกลางไร่’ ที่เปิดโอกาสให้เกษตรกรได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทดลองปฏิบัติจริง และพัฒนาศักยภาพของตนเอง ด้วยเทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่ทันสมัย ซึ่งผมในฐานะประธาน ได้ทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจในการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับพี่น้องเกษตรกรตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผมเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม หลายครัวเรือนสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สร้างรายได้ และพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบ เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและยั่งยืน รู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้แก่คนในชุมชน

สิ่งที่นายสมพร อาภาศิริกุล ประธาน ศพก. หลัก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ยึดถือเสมอ คือ “การพัฒนาเกษตร ต้องเริ่มจากการพัฒนาคน” และศพก. คือเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ มีทางเลือก และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ผมพร้อมจะเดินหน้าขับเคลื่อนศูนย์ฯ ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้การเกษตรของอำเภอมวกเหล็กก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง ด้วยพลังของชุมชนที่ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมพัฒนาไปด้วยกัน”

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ๑.๑ ประธานวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลซับสนุ่น
- ๑.๒ ประธานศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชนอำเภอมวกเหล็ก
- ๑.๓ ประธานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
- ๑.๔ หมอดินอาสา
- ๑.๕ ครูบัญชีอาสา
- ๑.๖ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอมวกเหล็ก
- ๑.๗ ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านโป่งเกตุ
- ๑.๘ อาสาปศุสัตว์
- ๑.๙ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม ของนายสมพร อาภาศิริกุล ประธาน ศพก.หลัก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

๑. เสียสละเวลาและร่างกายเพื่อพัฒนาชุมชน

นายสมพรใช้เวลาส่วนตัวในการดำเนินกิจกรรมศูนย์ฯ ทั้งในวันราชการและนอกเวลา เช่น การจัดอบรม ดูแลแปลงเรียนรู้ ติดตามเกษตรกรในพื้นที่ โดยไม่หวังผลตอบแทนส่วนตัว เพื่อให้พี่น้องเกษตรกรได้รับองค์ความรู้และนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

๒. เปิดพื้นที่ส่วนตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ให้สาธารณชน

พื้นที่เกษตรของนายสมพรได้ถูกพัฒนาเป็นแปลงเรียนรู้ของ ศพก. โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย พร้อมทั้งลงทุนปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยทุนส่วนตัว เพื่อให้เกษตรกร เยาวชน หน่วยงาน และผู้สนใจได้เข้าเรียนรู้ตลอดทั้งปี

๓. มุ่งมั่นถ่ายทอดประสบการณ์อย่างจริงจัง

นายสมพรไม่หวงความรู้ และมักพูดเสมอว่า “ความรู้ยิ่งแบ่งปัน ยิ่งเพิ่มพูน” เขาเสียสละเวลาในการสอนและให้คำปรึกษาเกษตรกรโดยตรง แม้ในยามที่ตนเองมีภารกิจส่วนตัว หรือสุขภาพไม่เอื้ออำนวย เขายังคงให้ความสำคัญกับการเป็น “ครูเกษตรกรในชุมชน”

๔. เป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาชุมชนด้านเกษตรอย่างต่อเนื่อง

แม้ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่รัฐโดยตำแหน่ง แต่นายสมพรยินดีเป็นแกนนำในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ อบต. วิสาหกิจชุมชน และโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาคาการตลาด ปัญหาน้ำ หรือแม้แต่ปัญหาแรงงานในภาคเกษตรของพื้นที่

๕. เสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของเกษตรกรรายย่อย

ในหลายกรณี นายสมพรเลือกที่จะไม่รับผลประโยชน์จากโครงการส่งเสริมหรือสิ่งของสนับสนุน เช่น เครื่องจักรกล หรือเงินอุดหนุนบางประเภท โดยยินดีให้สิ่งเหล่านั้นตกแก่เกษตรกรรายย่อยหรือกลุ่มเปราะบางในชุมชนก่อน เพราะเห็นว่า “การแบ่งปันคือหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน”

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงานของนายสมพร อาภาศิริกุล ประธานศพก.หลัก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

“ทำงานเพื่อชุมชน ต้องไม่หวังผลตอบแทน แต่หวังให้คนอยู่ได้จริงด้วยความรู้ที่เรามี”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นางสาวปวรรณพัสตร์ ม่วงสนธิ์ เกษตรอำเภอมวกเหล็ก

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การสัมภาษณ์ (Interview) : พุดคุยเพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกจากผู้ประธาน ศพก. หลัก อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี นายสมพร อาภาศิริกุล มีผู้สัมภาษณ์คือ นางสาวปวรรณพัสตร์ ม่วงสนธิ์ เกษตรอำเภอมวกเหล็ก โดยซักถามและติดตามประเด็นของการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

การสังเกต (Observation) : เก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์โดยตรง ซึ่งสามารถใช้เพื่อเก็บข้อมูลพฤติกรรมหรือสถานการณ์ต่างๆ

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ไม่มี

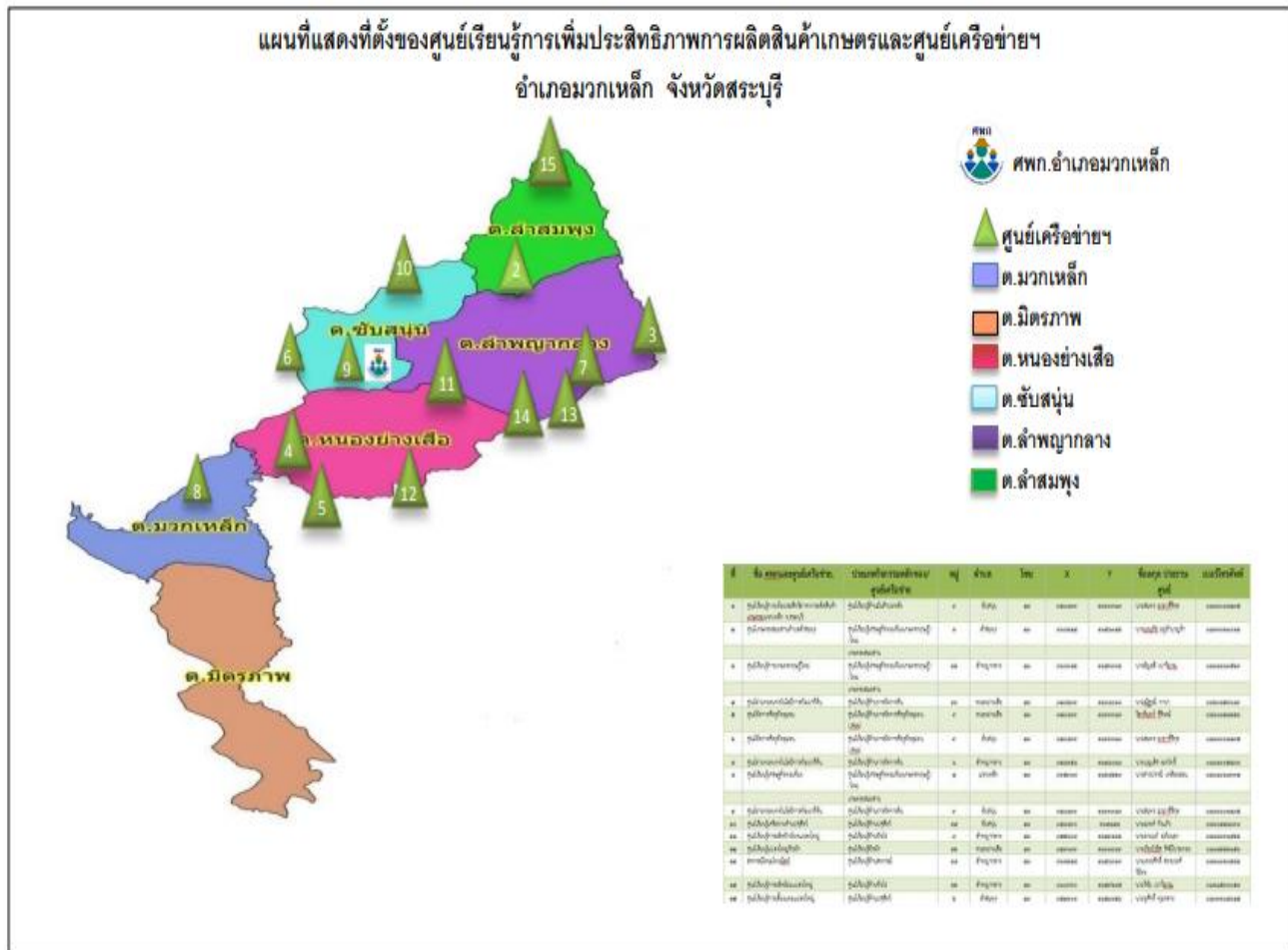
***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและศูนย์เครือข่าย

อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ศพก.อำเภอมวกเหล็ก ได้จัดทำแผนการอบรมและถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมการเกษตรให้แก่เกษตรกร และในบางครั้ง ศพก. ได้จัดอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มเติมจากแผนการอบรมที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ขึ้นกับชนิดพืชและฤดูกาลเพาะปลูกในพื้นที่ เกษตรกรเข้ารับบริการอย่างสม่ำเสมอ ศพก.อำเภอมวกเหล็ก ได้มีการให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ ในระหว่างปี ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗ จำนวน ๕ ด้าน รวมเกษตรกรที่เข้ามาใช้บริการ จำนวน ๒,๓๒๙ คน ดังนี้

ประเด็น	จำนวนผู้เข้ารับบริการบริการแลใช้ประโยชน์ ศพก. อำเภอมวกเหล็ก			
	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	รวม
ถ่ายทอดความรู้/อบรม/จัดกระบวนการเรียนรู้	๗๐๓	๕๗	๔๕๖	๑,๒๑๖
ประชุม	๙๕	๕๑	๑๒๘	๓๐๔
ดูงาน/ทัศนศึกษา	๒๗๖	๓๑๑	๒๙๘	๘๘๕
เยี่ยมเยือน	๑๘	๓๒	๗๔	๑๒๔
รับการติดตามผลการดำเนินงานของ ศพก.	๘	๘๗	๘๕	๑๘๐
อื่นๆ	๐	๐	๔๙	๔๙
รวม	๑,๑๐๐	๕๓๘	๑,๐๘๐	๒,๓๒๘

การนำ BCG Model มาใช้ใน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดสระบุรี

	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง	เป้าหมาย
B : Bio-Economy	- การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการทำเกษตรสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง - การใช้พันธุ์มันสำปะหลังสะอาดปราศจากโรคและแมลงที่ติดกับท่อนพันธุ์ - การใช้ระบบน้ำหยดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช	- ส่งเสริมยกระดับสินค้าตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ Organic Thailand และ GAP	- เกษตรกรได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ Organic Thailand และ GAP - เป็นพื้นที่ผลิตท่อนพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดเพื่อจำหน่าย - ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก ๓,๔๕๐ กก./ไร่ เป็น ๘,๐๐๐ กก./ไร่	- เกษตรกรผลิตพืชปลอดภัยมีชีวิตที่ดีขึ้น - เกษตรกรมีรายได้จากการขายท่อนพันธุ์ ๔,๘๐๐ บาท/ไร่ - เกษตรกรมีรายได้จากการขายมันสำปะหลังเพิ่มขึ้น ๑๕,๙๒๕ บาท/ไร่
C : Circular Economy	- ใช้ทรัพยากรทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด - การปรับปรุงบำรุงดินด้วยวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - ทำปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - ใบมันสำปะหลังนำไปทำอาหารสัตว์	- การทำน้ำหมักชีวภาพจากน้ำนมโค - นำเหง้ามันสำปะหลังเผาถ่านไว้คว้น - ใบมันสำปะหลังหมักเป็นอาหารโคนม	- เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ - เกษตรกรมีรายได้จากการขายถ่านเหง้ามันสำปะหลัง - เกษตรกรลดต้นทุนค่าอาหารโคนม	- ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ร้อยละ ๒๐ - เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ ๑๕
G : Green Economy	- ใช้น้ำหมักชีวภาพจากนมโคทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี - ใช้ศัตรูธรรมชาติกำจัดแมลงศัตรูพืช - ไม่เผาเศษวัสดุในพื้นที่เกษตร	- ส่งเสริมใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ - ส่งเสริมการใช้น้ำหมักชีวภาพป้องกันแมลง - เก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องจักร ไม่เผาในพื้นที่การเกษตร	- เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าอินทรีย์ - เกษตรกรร่างกายแข็งแรงด้วยการทำเกษตรอินทรีย์ - ระบบนิเวศน์ในชุมชนดีขึ้น	- ระบบนิเวศน์ในชุมชนดีขึ้น ลดมลพิษ P.M. ๒.๕ - พื้นที่ Zero Weast

การเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. ในอำเภอมวกเหล็กมีจำนวน ๑๕ ศูนย์ และต่างพื้นที่

โดยมีการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงาน เครือข่ายด้านการผลิตจำนวน ๘ ศูนย์ เครือข่ายด้านองค์ความรู้จำนวน ๖ ศูนย์ เครือข่ายด้านสหกรณ์ ๑ ศูนย์

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์เครือข่าย	หมู่ ตำบล	โซน	x	y	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์
๑	ศูนย์เกษตรผสมผสานลำสมพุง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑ ลำสมพุง	๔๗	๗๖๐๒๔๔	๑๖๕๖๓๔๒	นางนงนภัส อยู่ชำนานุก้า
๒	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๒ ลำพญากลาง	๔๗	๗๖๐๓๘๒	๑๖๕๓๓๐๒	นางอัญชลี เปาวิมาน
๓	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	๑๓ หนองย่างเสือ	๔๗	๗๔๐๒๗๓	๑๖๓๘๐๑๙	นายณัฐวุฒิ กานา
๔	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๓ หนองย่างเสือ	๔๗	๐๗๔๐๘๓๓	๑๖๓๓๓๘๗	นายวิราคินทร์ ศิริวงศ์
๕	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนซับสนุ่น	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๓ ซับสนุ่น	๔๗	๐๗๔๐๘๓๓	๑๖๓๓๓๘๗	นายสมพร อาภาศิริกุล
๖	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	๖ ลำพญากลาง	๔๗	๗๔๘๑๕๘	๑๖๔๘๐๘๙	นายบุญเลิศ งอกโพธิ์
๗	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๔ มวกเหล็ก	๔๗	๗๓๕๓๗๗	๑๖๒๘๒๒๗	นางสาวปราณี เหลืองอ่อน
๘	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	๓ ซับสนุ่น	๔๗	๗๔๐๘๒๒	๑๖๓๓๓๘๑	นายสมพร อาภาศิริกุล
๙	ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายด้านปศุสัตว์	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๑๔ ซับสนุ่น	๔๗	๗๔๖๘๓๐	๑๖๔๘๔๘	นายณรงค์ กิ่งแก้ว
๑๐	ศูนย์เรียนรู้การผลิตข้าวโพดแปลงใหญ่	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๙ ลำพญากลาง	๔๗	๗๕๕๐๗๙	๑๖๔๓๘๖๒	นายอานนท์ อภัยนอก
๑๑	ศูนย์เรียนรู้แปลงใหญ่พืชผัก	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๑๒ หนองย่างเสือ	๔๗	๗๔๓๖๗๓	๑๖๓๗๓๙๓	นายทัพพวีรศ รัศมีไพบรยทอง
๑๒	สหกรณ์โคนมไทยมิลค์ จำกัด	ศูนย์เรียนรู้ด้านสหกรณ์	๑๘ ลำพญากลาง	๔๗	๗๖๑๒๔๘	๑๖๕๐๗๖๓	นายเชวงศักดิ์ สงวนวงศ์จิตร
๑๓	ศูนย์เรียนรู้การผลิตอ้อยแปลงใหญ่	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๑๒ ลำพญากลาง	๔๗	๗๖๐๓๓๐	๑๖๕๓๒๙๕	นายวิชัย เปาวิมาน
๑๔	ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงแพะแปลงใหญ่	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๒ ลำสมพุง	๔๗	๗๕๔๑๐๑	๑๖๕๗๙๕๖	นายชูศักดิ์ พุ่มกลาง
๑๕	สวนเกษตรผสมผสานหนองย่างเสือ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗ หนองย่างเสือ	๔๗	๗๔๘๖๙๔	๑๖๔๐๒๖๒	นายสมยศ บุตรน้ำเพชร

การใช้ประโยชน์ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอมวกเหล็ก
ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

การได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนา ศพก.

๑. สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี	งบประมาณ ๕,๐๐๐ บาท/ปี
๒. สำนักงานปศุสัตว์อำเภออมวกเหล็ก	งบประมาณ ๒,๕๐๐ บาท/ปี
๓. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สระบุรี	งบประมาณ ๕,๔๐๐ บาท/ปี
๔. สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี	งบประมาณ ๖,๗๐๐ บาท/ปี
๕. สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	งบประมาณ ๒,๕๐๐ บาท/ปี
๖. สำนักงานพลังงานสระบุรี	เครื่องเผาถ่านไร้ควัน
๗. สำนักงานประมงสระบุรี	งบประมาณ ๒,๕๐๐ บาท/ปี
๘. องค์การบริหารส่วนตำบลซับสนุ่น	อาคารศูนย์เรียนรู้

การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑. เกษตรกรต้นแบบถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรผู้สนใจและนำไปปฏิบัติจนเป็นรูปธรรม
๒. มีผู้มาศึกษาดูงานด้านเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ
๓. สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ปลูกมันสำปะหลังอินทรีย์ในพื้นที่จำนวน ๗ ราย
๔. ผู้มาศึกษาดูงานนอกพื้นที่นำไปปรับเปลี่ยนและปฏิบัติตามในระบบอินทรีย์จำนวน ๖ ราย
๕. เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังสามารถนำความรู้วิธีการแปรรูปเพิ่มมูลค่าเป็นอาหารโคนมใช้ภายในฟาร์ม
๖. ขยายผลสู่สถานศึกษานักเรียนสามารถแนะนำให้ครอบครัวนำไปปฏิบัติตาม
๗. เป็นจิตอาสาของอำเภออมวกเหล็ก
๘. เป็นจุดจัดตั้งโครงการธนาคารพันธุ์พืชพื้นบ้านชุมชน ตำบลซับสนุ่น
๙. เป็นสถานที่ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
๑๐. จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจชุมชนพอเพียง ปี พ.ศ. ๒๕๕๒
๑๑. เป็นสถานที่ส่งเสริมอาชีพกลุ่มแม่บ้าน หมู่ ๓ ตำบลซับสนุ่น
๑๒. เครือข่ายศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การนำงานวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาการผลิตในชุมชน

๑. การทำแปลงทดลองปลูกถั่วพรางในแปลงมันสำปะหลัง ร่วมกับ สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี
 - ๑) ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีในพื้นที่ ร้อยละ ๑๕
 - ๒) ลดการใช้สารกำจัดวัชพืช ร้อยละ ๒๕
 - ๓) เก็บรักษาความชื้นในดิน
 - ๔) เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในดิน
 ๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใช้เอง ร่วมกับ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 - ๑) ลดต้นทุนจากการใช้เมล็ดพันธุ์เก็บเมล็ดพันธุ์ใช้เอง ๔๕๐ บาท/ไร่
 - ๒) เมล็ดพันธุ์ทนแล้งเหมาะสมกับพื้นที่
 - ๓) เกษตรกรมีรายได้จากการขายเมล็ดพันธุ์
 ๓. การใช้โปรแกรมการจัดการฟาร์มโคนม (DHI For Windows) ร่วมกับ ศูนย์วิจัยและพัฒนาโคนม
 - ๑) เพื่อให้มีความรู้ด้านการจัดการสุขภาพและผลผลิตของฟาร์มโคนม
 - ๒) เพื่อให้เข้าใจการจัดการข้อมูลฟาร์ม การวางแผนและ การให้คำแนะนำการจัดการฟาร์ม
- เทคนิคการตรวจวินิจฉัย การรักษา การพยากรณ์โรค การควบคุมและป้องกันโรคในโคนม

การจัดทำ TOWS Matrix อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑.มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๒.มีโรงงานผลิตอาหารสัตว์ในชุมชนทุกตำบล ๓.มีแหล่งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่ ๔.ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การประกอบอาชีพการเกษตร ๕.มีแหล่งท่องเที่ยว น้ำตก และที่พักจำนวนมาก ๕.มีศูนย์เครือข่ายศพก. ทุกตำบล	๑.ประกอบอาชีพการเกษตรอาศัยน้ำฝน (เสี่ยงต่อการเกิดภัยธรรมชาติ) ๒.เกษตรกรในพื้นที่มีอายุมาก ๓.แหล่งท่องเที่ยวขาดการพัฒนา ๔.ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ๕.ขาดแรงงานภาคการเกษตร ๖.ปัญหานี้สิน
โอกาส (O)	SO กลยุทธ์เชิงรุก	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข
๑.รัฐมีนโยบายสนับสนุนการรวมกลุ่มรูปสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนและโครงการแปลงใหญ่ ๒.รัฐมีนโยบายส่งเสริมแบบเศรษฐกิจพอเพียง ๓.ส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัย ๔.ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม(TPI) ๕.มีแหล่งท่องเที่ยว ที่พักและอาหาร จำนวนมากอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯการเดินทางไปมาสะดวก ๕.มีภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับภูเขาสูงเป็นแหล่งที่อากาศดีที่สุดใน	๑.สนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรขายผลผลิตและแปรรูปผลผลิตให้โรงงานผลิตอาหารสัตว์ในชุมชน ๒.สนับสนุนการผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวหลักของอำเภอ ๓.สร้างแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ๔.พัฒนาตลาดเกษตรกร ๕.พัฒนาศูนย์เครือข่ายให้มีความพร้อมในการบริการเกษตรกร	๑.สร้างและปรับปรุงพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในช่วงฝนทิ้งช่วง ๒.ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ๓.จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรและสร้าง YSF ในกลุ่มเกษตรกร
ภัยคุกคาม (T)	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน	WT กลยุทธ์เชิงรับ
๑.ปัญหาภัยธรรมชาติ ๒.โรคระบาดสัตว์ ๓.ปัจจัยการผลิตราคาสูง ๔.โรคแมลงศัตรูพืชระบาด ๕.ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ	๑.สร้างการรับรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช ๒.สร้างศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๓.ส่งเสริมการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในชุมชนเพื่อลดการใช้สารเคมี ๔.สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชตามความเหมาะสมของดินและสภาพพื้นที่	๑.รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองปัจจัยการผลิตและราคาผลผลิต ๒.เฝ้าระวังภัยธรรมชาติ โรคและศัตรูพืชทั้งในพืชและสัตว์

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ สนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์เพื่อขายผลผลิตและแปรรูปผลผลิตให้โรงงานผลิตอาหารสัตว์ในชุมชน

๑.๒ สนับสนุนและประชาสัมพันธ์การผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวหลักของอำเภอและตลาดเกษตรกร

๑.๓ สร้างแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนทุกตำบล

๑.๔ พัฒนาศูนย์เครือข่ายให้มีความพร้อมในการบริการเกษตรกร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ สร้างและปรับปรุงพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในช่วงฝนทิ้งช่วง

๒.๒ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒.๓ จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรและสร้าง YSF ในกลุ่มเกษตรกร

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ สร้างการรับรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช

๓.๒ สร้างศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนทุกตำบล

๓.๓ ส่งเสริมการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในชุมชนเพื่อลดการใช้สารเคมี

๓.๔ สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชตามความเหมาะสมของดินและสภาพพื้นที่

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองปัจจัยการผลิตและราคาผลผลิต

๔.๒ ฝักระวังภัยธรรมชาติ โรคและศัตรูพืชทั้งในพืชและสัตว์